

Mediacja społeczna w ochronie środowiska

FUNDACJA
DOBRYCH
ROZWIĄZAŃ

Strony konfliktu

W przypadku konfliktów w ochronie środowiska stronami z reguły są:

- Mieszkańcy terenów, na których ma powstać inwestycja
- Organizacje pozarządowe – gł. ekologiczne, też stowarzyszenia mieszkańców
- Władze samorządowe
- Inne organizacje i stowarzyszenia, np. branżowe, przedsiębiorców
- inwestorzy

Mieszkańcy

Najczęściej artykułują obawy o:

- Szkodliwe dla zdrowia emisje zanieczyszczeń do powietrza i wód
- Zanieczyszczenie gleb
- Zwiększenie emisji hałasu
- Nasilenie ruchu pojazdów
- Pogorszenie poziomu bezpieczeństwa
- Spadek wartości nieruchomości
- Zniszczenie krajobrazu

Mieszkańcy

Podejmowane działania:

- Tworzenie komitetów protestacyjnych
- Publikacje w mediach
- Wywieranie nacisku na władze samorządowe i administrację rządową
- Zaskarżanie decyzji do NSA
- Organizowanie demonstracji i pikiet
- Blokowanie dróg i placów budowy
- Okupacja budynków

Organizacje ekologiczne

Kwestie:

- Obawy przed naruszeniem obszarów chronionych i terenów cennych przyrodniczo
- Domagają się przestrzegania zasad ekorozwoju (m.in. proekologicznej polityki transportowej, zrównoważonego rozwoju miast, zasad poszanowania energii, ekologicznej gospodarki odpadami)

Władze samorządowe

Determinizm polityczny:

- Troska o własny wizerunek w oczach wyborców
- Obawa o wynik kolejnych wyborów
- Chęć wykorzystania konfliktu do zbitcia kapitału politycznego i zbudowania poparcia dla siebie

Władze samorządowe

Tendencje:

- Powstrzymywanie się od poparcia dla inwestora mimo wcześniejszych uzgodnień
- Piętrzenie trudności w procedurze administracyjnej związanej z inwestycją
- Przyłączania się do protestujących mieszkańców

Organizacje branżowe

- Np. deweloperzy przyłączający się do protestu przeciwko budowie spalarni odpadów w pobliżu budowanych przez siebie osiedli

Inwestorzy

Błędy postrzegane jako przejaw arogancji:

- Istotne faktyczne błędy w projekcie inwestycji, lekceważące zasady ochrony środowiska
- Przekonanie, że ciche uzyskanie uzgodnień i pozwoleń daje gwarancje rozpoczęcia budowy i kontynuowania na zasadzie „faktów dokonanych”
- Niedocenianie strony społecznej w dochodzeniu swoich praw
- Przecenianie roli władz lokalnych, z którymi stosunkowo szybko można się porozumieć

Mediacja społeczna - wielostronna

- Warto angażować w proces jak największą liczbę zainteresowanych stron
- Jeśli ludzie mają możliwość uczestniczenia w kształtowaniu swej przyszłości – łatwiej jest im wdrożyć zmianę i popierać to, co sami stworzyli

Mediacja społeczna

- Koordynacja – organizowanie procesu współpracy z udziałem wielu stron
- Podstawowe zadania:
  - ❖ Ocena sytuacji
  - ❖ Budowanie stołu negocjacyjnego/mediacyjnego
  - ❖ Wstępny projekt procesu

Koordynator

- Osoba lub podmiot, pod którego auspicjami odbywa się proces kooperacyjny
- Cechy koordynatora:
  - ❖ Posiadanie wiarygodności, wpływu, legitymizacji i zasobów do stworzenia forum i gromadzenia uczestników
  - ❖ Może to być instytucja rządowa, NGO, znana osobistość, zaufana strona, organizacja międzynarodowa, kościół, uniwersytet
  - ❖ W pewnych okolicznościach może być więcej niż jeden

Rola koordynatora i mediatora

Role i obowiązki koordynatora	Role i obowiązki niezależnego mediatora
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gospodarz, sponsor, osoba promująca forum współpracy ❖ Ma rolę legitymizującą, zapewniającą wpływ i poparcie dla zgromadzenia stron przy okrągłym stole ❖ Formalnie zaprasza strony do uczestnictwa	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Działa pod kierunkiem koordynatora ❖ Realizuje zadania koordynacji:<ul style="list-style-type: none"> • niezależna ocena sytuacji, • wskazanie kto powinien uczestniczyć, • rekomendacja projektu procesu
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Otrzymuje rekomendacje dotyczące koordynacji ❑ Podejmuje decyzje TAK/NIE	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Przygotowuje rekomendacje do koordynacji, w tym TAK/NIE dla uruchomienia procesu
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ustala forum i gromadzi uczestników	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Może moderować forum

Etap wstępny

- Ocena sytuacji
  - Wstępna analiza konfliktu
  - Rekomendacja
  - Budowanie stołu
  - Wstępne projektowanie procesu
-
- Wykorzystanie czasu i poczucia czasu w mediacjach

Etap przygotowawczy

- Nawiązanie kontaktu ze stronami w sporze
  - Zbieranie i analizowanie podstawowych informacji
    - Zrozumienie roli poszczególnych osób i organizacji
  - Analiza konfliktu
  - Wybór strategii prowadzenia mediacji
  - Szczegółowe projektowanie mediacji
  - Spotkanie / forum
-
- Budowa zaufania i współpracy

Etapy sesji mediacyjnej

- 1/ Rozpoczęcie mediacji
- 2/ Zgłaszanie kwestii i ustalanie porządku działań
- 3/ Ujawnianie ukrytych interesów stron uczestniczących w sporze (docieranie do potrzeb)
- 4/ Generowanie opcji porozumienia
- 5/ Dochodzenie do porozumienia

POROZUMIENIE wg Fisher'a

Silniejsze porozumienia są:

Przedmiotowe.
Określają konkretne, wymierne przedmioty wymiany (pieniądze, usługi, praca), stanowiące rezultat mediacji

Całościowe.
Obejmują rozwiązanie dla wszystkich kwestii spornych

Trwałe.
Rozwiązują kwestie sporne w sposób definitywny

Słabsze porozumienia są:

Proceduralne.
Wskazują sposób lub procedurę za pomocą, której ma zostać podjęta decyzja

Częściowe.
Nie zawierają rozwiązania dla wszystkich kwestii spornych

Prowizoryczne.
Mogą to być decyzje tymczasowe lub na okres próbny, mogące ulegać zmianom w przyszłości

POROZUMIENIE wg Fisher'a

Silniejsze porozumienia są:	Słabsze porozumienia są:
<p>Ostateczne. Zawierają wszystkie szczegóły w ich ostatecznej postaci</p>	<p>Ogólne. Zawierają ogólne porozumienia, zaś szczegóły zostaną dopiero uzgodnione</p>
<p>Bezwarunkowe. Powodują zakończenie sporu bez konieczności spełnienia określonych warunków w przyszłości</p>	<p>Warunkowe. Przewidują, że rozwiązanie sporu jest uzależnione od pozyskania dodatkowych informacji lub też od określonego zachowania się jednej lub większej ilości stron w przyszłości</p>
<p>Wiążące. Stanowią formalne umowy zobowiązujące strony do określonego działania (sankcje umowne)</p>	<p>Niewiążące. Zawierają jedynie rekomendacje lub życzenia; strony nie są zobowiązane z mocy prawa do podporządkowania się</p>